”التىنى ورنىقتىرۋ“ قىزمەتىن تىڭعىلىقتى، ويداعىداي ىستەپ، ”التىنى قامتاماسىز ەتۋ“ مىندەتىن تياناقتاندىرىپ، شانشيدىڭ جاڭا داۋىردە تەڭەلۋنىڭ، باسىپ وزۋنىڭ جاڭا پاراعىن قۇلشىنا جازۋ كەرەك

(باسى 1 ـ بەتتە)

وسىدان سوڭ، شي جينپيڭ اۋتوكولىكپەن تەڭىز دەڭگەيىنەن 1700 مەتر بيىك يۋەلياڭياعا كەلىپ، چينلىڭنىڭ نيۋبەيلياڭ تالعار شىڭىنا الىستان كوز تاستادى، شانشي ولكەسىنىڭ چينلىڭنىڭ سولتۇستىك باۋرايىندا زاڭعا قايشى سالىنعان ساياجايلار ماسەلەسىنەن ساباق الۋ، ەكولوگيانى قورعاۋدى مىقتى يگەرۋ سياقتى قىزمەتتەرىنەن مالىمەت تىڭدادى. شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: چينلىڭ وڭتۇستىك پەن سولتۇستىكتى تۇيىستىرىپ، ەل ـ جۇرتقا يگىلىك جەتكىزەتىن تاۋ، ەلىمىزدىڭ ورتالىق سۋ مۇناراسى، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ بابا تامىرى جانە جۇڭحۋا مادەنيەتىنىڭ ماڭىزدى سيمۆولى. چينلىڭنىڭ ەكولوگيالىق ورتاسىن ويداعىداي قورعاۋ جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ بايانىدى شالقي بەرۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتۋدە، ”قوس 100 جىلدىق“ كۇرەس نىساناسىن جۇزەگە اسىرۋدا، بايانىدى دامۋدى جۇزەگە اسىرۋدا ايرىقشا ماڭىزدى ءارى تەرەڭ مانگە يە. شانشي چينلىڭدەگى زاڭعا قايشى سالىنعان ساياجايلار ماسەلەسىنەن تەرەڭ ساباق الىپ، وتكەندى عيبرات ەتىپ، ساقتىق دابىلىن ۇزبەي قاعىپ، پارتيا، تاريح، حالىق الدىندا وسكەلەڭ جاۋاپتى بولۋ رۋحىمەن، ەڭبەك ماعان جازىلماسا دا بولادى دەيتىن دارقاندىقپەن چينلىڭنىڭ ەكولوگيالىق ورتاسىن قورعاۋ جانە قالپىنا كەلتىرۋ قىزمەتىن ماڭىزدى ورىنعا قويىپ، قىزمەت جاۋاپكەرشىلىگىن ويداعىداي اتقارىپ، چينلىڭ ەكولوگياسىنىڭ قورعاۋشىسى بولىپ، تاعى دا شالىس باسۋعا استە جول بەرمەۋ، تاريحقا استە جامان ات قالدىرماۋ كەرەك. سانالى تۇردە ساياسيدى دارىپتەپ، مەملەكەت ءۇشىن نەنىڭ ماڭىزدى ەكەندىگى جونىندە كوڭىلدە ەسەپ بولىپ، پارتيا ورتالىق كوميتەتى كوڭىل بولگەنگە، باسا دارىپتەگەنگە نازار اۋدارىپ، پارتيا مەن مەملەكەتتىڭ ەڭ ماڭىزدى مۇددەسىنىڭ نە ەكەندىگىن، باتىل قورعاۋعا ءتيىستى ەڭ قاجەتتى تۇرعىنىڭ نە ەكەنىن تەرەڭ ءتۇسىنىپ، شىن مانىندە ”ءتورت تانىمدى“ كۇشەيتۋدى، ”ءتورت سەنىمدى“ بەكەمدەۋدى، ”ەكى قورعاۋدى“ ورىنداۋدى ارەكەتتە شىنايى تياناقتاندىرۋ، تەك ۋران جۇزىندە عانا قالدىرماۋ كەرەك.

قورىقتان شىققاننان كەيىن، تىك تاۋ جولىن بويلاپ، شي جينپيڭ اۋتوكولىككە وتىرىپ جاشۋي اۋدانى شياۋلىڭ قالاشىعى جينمي قىستاعىنا بارىپ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ جاعدايى جونىندە قىزمەت تەكسەردى. جينمي قىستاعى چينلىڭ تاۋىنىڭ تەرەڭ قويناۋىنا ورنالاسقان، بۇرىن ەرەكشە كەدەي قىستاق ەدى، جاقىنعى جىلداردان بەرى اعاش ساڭىراۋقۇلاعى، جۇڭگوشا ءدارى ـ دارمەك ماتەريالدارى، ساياحات سياقتى كاسىپتەردى دامىتۋ ارقىلى تۇتاس قىستاقتىڭ كەدەيلىكتەن ارىلۋىن جۇزەگە اسىردى. شي جينپيڭ جاياۋ ءجۇرىپ قىستاقتىڭ كەلبەتىنە ۇڭىلىپ، قىستاقتىڭ باۋلۇ ورتالىعىنا، اعاش ساڭىراۋقۇلاعى وسىرىلەتىن زەردەلى، تۇتاسقان جىلىجايعا كىرىپ، اعاش ساڭىراۋقۇلاعىنىڭ سورتى جانە ەگۋ تارتىبىمەن تانىسىپ، اعاش ساڭىراۋقۇلاعىنىڭ باعاسى، ساتىلۋ جولدارى جانە قىستاق تۇرعىندارىنىڭ كىرىسى سياقتىلاردى سۇراستىرىپ، ولاردىڭ كىشكەنتاي اعاش ساڭىراۋقۇلاعىن ۇلكەن كاسىپ سالاسىنا اينالدىرعاندىعىن القادى. شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كاسىپ سالاسىن دامىتۋدىڭ ءتۇيىنى بۇقارانى يگىلىككە كەنەلتۋ بولسا، قيىنى بايانىدى ورنىقتى جۇرگىزۋدە. كاسىپ تىزبەگىن ۇزارتىپ، حاۋىپ ـ قاتەرگە توتەپ بەرۋ قابىلەتىن جوعارىلاتىپ، اناعۇرلىم ورنىقتى مۇددەلەر بايلانىسى مەحانيزمىن ورناتىپ، كەدەي بۇقارانىڭ كىرىسىنىڭ ۇزدىكسىز، تۇراقتى ارتۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك. كەدەيلىكتەن ارىلىپ، قالپاقتى الىپ تاستاۋ سوڭعى كوممە ەمەس، قايتا تىڭ تۇرمىستىڭ، تىڭ كۇرەستىڭ باستاماسى. وسىدان كەيىن اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋ سىندى ماڭىزدى جۇمىستى ويداعىداي ىستەپ، اۋىل ـ قىستاقتىڭ كاسىپ سالاسى، دارىندىلارى، مادەنيەتى، ەكولوگياسى، ۇيىمى سياقتىلاردىڭ جالپى بەتتىك گۇلدەنۋىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك.

انكاڭ قالاسى جينبا تاۋلى وڭىرىنە ورنالاسقان شىعىرلى، تۇتاسقان ەرەكشە كەدەي اۋماقتاعى وزەكتى رايون. 4 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن شي جينپيڭ انكاڭ قالاسى پيڭلي اۋدانى لاۋشيان قالاشىعى جينپيڭ الەۋمەتتىك اۋماعىنا كەلدى. جينپيڭ الەۋمەتتىك اۋماعىنا كەدەي بۇقارادان جيىنى 1346 وتباسى، 4173 ادام كوشىرىلىپ ورنالاستىرىلعان. شي جينپيڭ الەۋمەتتىك اۋماقتاعى ەلەكتروندىق وڭدەۋ زاۋىتىن، مامىق ويىنشىقتار زاۋىتىن، كيىم ـ كەشەك سەرىكتەستىگىنىڭ ونىمدەر كورمە زالىن جۇمىس باسىندا تەكسەرىپ، جەرگىلىكتى ورىننىڭ ”تاۋ باسىندا كاسىپ سالاسىن دامىتۋ، تاۋ ەتەگىندە الەۋمەتتىك اۋماق قۇرۋ، الەۋمەتتىك اۋماقتا زاۋود اشۋ“ سىندى دامۋ وي جەلىسىن تۇراقتاندىرىپ، كاسىپورىنداردى ىندەت اكەلگەن ءتيىمسىز ىقپالدى قۇلشىنا جەڭىپ، ەل ءىشى بازارىن بەلسەنە كەڭەيتۋگە ىنتالاندىردى. شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: بيىلعى جىل كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شەشۋشى شايقاسىنىڭ شەشۋشى جەڭىسكە جەتەتىن جىل، كەدەي بۇقارانىڭ جۇمىستانۋ ماسەلەسىن ويداعىداي شەشۋ ايرىقشا ماڭىزدى. ءار دارەجەلى پارتكوم مەن ۇكىمەت سۇيەمەلدەۋ سەرپىنىن ارتتىرىپ، ءتۇرلى ادىستەرمەن كەدەي بۇقارانىڭ جۇمىستانۋىن قامتاماسىز ەتۋ كەرەك. قالاشىقتاعى بۇقارا باس شۇجي كەلدى دەگەندى ەستىپ، ىركەس ـ تىركەس كوشەگە كەلىپ، الاقايلاپ باس شۇجيگە اماندەستى. شي جينپيڭ اۋىلداستارىنىڭ باقىتتى، امان ـ ەسەن بولۋىن تىلەدى!

وسىندا كوشىپ كەلگەن ۋاڭ شيانپيڭنىڭ ۇيىندە، شي جينپيڭ سول ۇيدەگى ۇلكەن ـ كىشى، بالا ـ شاعامەن بىرگە وتىرىپ اڭگىمە دۇكەن قۇردى. ۋاڭ شيانپيڭ باس شۇجيگە بۇرىن تاۋدا تام ۇيدە تۇرىپ، تاۋ جولىمەن جۇرەتىندىكتەرىن، نە ىستەسە دە قولايسىز ەكەندىگىن، الەۋمەتتىك اۋماققا كوشىپ كەلگەن سوڭ، ءبىر ءۇيلى جان 3 جاتىن بولمەسى، قوناق بولمەسى، اس بولمەسى بار عيمارات ۇيگە كوشكەندىكتەرىن، ايەلى ەكەۋى جاقىن ماڭدا جۇمىس ىستەپ، ۇلكەن كىسىلەرگە دە قاراي الاتىندىقتارىن، بۇرىن ءتۇس ۇيىقتاسا دا تۇسىنە كىرمەيتىن تاماشا تۇرمىسقا كەنەلگەندىكتەرىن ايتتى. شي جينپيڭ مۇنى ەستىپ ايرىقشا قۋاندى. ول بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: قونىس جاڭالاۋ ءبىر وڭىردىڭ توپىراعى مەن سۋى سول وڭىردىڭ ادامىن اسىراي الماۋ ماسەلەسىن شەشۋدىڭ، كەدەي بۇقارانىڭ سەكىرمەلى دامۋىن جۇزەگە اسىرۋدىڭ ءتۇبىرلى جولى، سونداي ـ اق كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسكە جەتۋىنىڭ ماڭىزدى جولى. كوشىپ شىعۋ ماسەلەسى نەگىزىنەن شەشىلگەن سوڭ، كەيىنگى سۇيەمەلدەۋ ىسىندەگى ەڭ شەشۋشى ءتۇيىن جۇمىستاندىرۋ. الاڭسىز كاسىپپەن شۇعىلدانعاندا عانا تىنىش ءومىر كەشۋگە بولادى. جۇمىستاندىرۋ ماسەلەسىن جاقسى شەشكەندە عانا، قونىس جاڭالاعان بۇقارانىڭ تۇراقتاپ قالۋىنا، بىرتىندەپ بايۋىنا، قايتا كەدەيلەسۋدەن ساقتانۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتۋگە بولادى. قونىس جاڭالاعان بۇقارا توڭىرەكتىڭ ءتورت بۇرىشىنان كەلەدى، الەۋمەتتىك اۋماق قۇرىلىسىن كۇشەيتۋ ايرىقشا ماڭىزدى. نەگىزگى ساتى پارتيا ۇيىمى باسشىلىق ۇيتقىلىق رولىن ساۋلەلەندىرىپ، الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ باسقارۋ جانە قىزمەت وتەۋ قىزمەتىن مىقتى يگەرىپ، شىندىقتا جۇگىنىپ، ناقتى ءىس ىستەپ، حالىق بۇقاراسىنىڭ ناقتى پايداعا كەنەلۋىنە مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك.

وسىدان سوڭ شي جينپيڭ لاۋشيان قالاشىق ەمحاناسىنا كەلىپ، نەگىزگى ساتىنىڭ دەنساۋلىق ساقتاۋ، ىندەتتەن ساقتانۋ، ەمدەۋدى قامتاماسىز ەتۋ قىزمەتىمەن تانىستى، سونداي ـ اق نەگىزگى ساتىنىڭ ىندەتتەن ساقتانۋ، ىندەتكە قارسى اتتانۋ ءبىرىنشى شەبىن تاپجىلماي قوراپ جاتقان قالىڭ ەمدەۋ قىزمەتكەرلەرىنەن شىن ىقىلاستى حال سۇرادى. شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: الەۋمەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋدان قىزمەت وتەۋدەگى ولقىلىقتاردى جەدەل تولىقتاپ، اۋىل ـ قىستاق، الەۋمەتتىك اۋماق سياقتى نەگىزگى ساتىنىڭ ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ قابىلەتى قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، ءتۇرلى ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ شارالارىن ۇدايىلاندىرۋ كەرەك.

قالاشىقتاعى سەنترلى باستاۋىش مەكتەپتىڭ 4 ـ جىلدىعىنان 6 ـ جىلدىعىنا دەيىنگى وقۋشىلار 4 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى ساباعىن باستادى. شي جينپيڭ ساباقحانالارعا كىردى، بالالار بىركەلكى داۋىسپەن شي جينپيڭ اتايلارىنا سالەمدەستى. شي جينپيڭ بالالاردىڭ ۇيرەنۋ جانە تۇرمىس جاعدايلارىن سۇراستىردى. ول بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: قالا مەن اۋىلدىڭ مىندەتتى وقۋ ـ اعارتۋىن ءبىر تۇلعالاندىرىپ دامىتۋدى ىلگەرىلەتىپ، قالا مەن اۋىلدىڭ وقۋ ـ اعارتۋ بايلىقتارىنىڭ پارقىن ازايتىپ، وقۋ ـ اعارتۋدىڭ ادىلدىگىن جەبەپ، كەدەيلىكتىڭ ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاسۋىن ءۇزۋ كەرەك. شي جينپيڭ ىلە ـ شالا مەكتەپ اسحاناسىنا كەلىپ، وقۋشىلاردىڭ اس ـ تاعامدارىن جانە ساباقتى قالپىنا كەلتىرگەننەن كەيىنگى ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ جاعدايىن ۇعىسىپ، ولارعا مەكتەپتەگى ءتۇيىندى الاڭ ـ ورىنداردى زارارسىزداندىرۋدى كۇشەيتىپ، وقۋدى، ساباقتى قالپىنا كەلتىرۋگە حاۋىپسىز ورتا ازىرلەۋدى تاپسىردى.

لاۋشيان قالاشىعى جياڭجياپيڭ قىستاعىنا ورنالاسقان نۇي ـ ۋا فىڭحۋاڭ شاي كاسىبى وسى زاماندىق ۇلگى كورسەتۋ باقشا رايونى جياڭسۋ مەن شانشيدىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ بويىنشا سەلبەسۋ نىسانى، ”پارتيا ياچەيكاسى + باستاماشى كاسىپورىندار + كەدەي وتباسىلار“ ۇلگىسى ارقىلى 100دەن استام كەدەي وتباسىنىڭ جان باسىندىق جىلدىق ورتاشا تابىستارىن 1000 يۋاننىڭ ۇستىندە ارتتىرۋعا جەتەكتەدى. تەرەڭ تاۋ قويناۋىندا كوكتەم جاڭبىرى سىبەرلەپ، اينالا مۇنارتىپ تۇر. شي جينپيڭ باسپالداقپەن شىعىپ، شاي باقشاسىنا قادام قويىپ، جول بويى كوكتەمگى شايدىڭ ءوسۋ جاعدايىن كورىپ، شاي ەگىنشىلەرىمەن ىقىلاستى اڭگىمەلەسىپ، شايدان تۇسەتىن تابىس، شايدىڭ باعاسى جانە قىستاق تۇرعىندارى جەرلەرىنىڭ اينالىمعا ءتۇسۋى، پايدا بولىسۋىنە قاتىناسۋ، جۇمىس ىستەپ كىرىس كىرگىزۋ سياقتى جاعدايلاردى ەگجەي ـ تەگجەيلى سۇراستىردى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ادام جاسىل تاۋدى قادىرلەسە، جاسىل تاۋ دا، ءسوز جوق، ادامعا سىي ۇسىنادى. تۇنىق سۋ، جاسىل تاۋ ءارى تابيعي بايلىق، ءارى ەكونوميكالىق بايلىق. اۋىلداستاردىڭ ەكولوگيانى الدىڭعى ورىنعا قويۋ، جاسىل دامۋ جولىمەن اۋىتقىماي ءجۇرىپ، شايمەن بايۋ جولىنا ءتۇسۋىن، شايمەن شارۋاشىلىقتى شالقىتۋىن، كەدەيلىكتەن ارىلىپ دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە جەتۋىن ءۇمىت ەتەمىن.

4 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇنى شي جينپيڭ شي ـ اندا جۇمىستى، ءوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋ جانە ەكونوميكالىق، قوعامدىق اينالىمدى قالپىنا كەلتىرۋ سياقتى جاعدايلار جونىندە تەكسەرۋ جۇرگىزدى. شانشي اۆتوموبيل جارنا مەڭگەرۋ توبى شەكتى سەرىكتەستىگى باتىس سولتۇستىك وڭىردەگى ىقپالعا يە جاساۋ كاسىپورنى. شي جينپيڭ ءونىم زەرتتەۋ ـ اشۋ، ءوندىرۋ، ساتۋ جانە جۇمىستى، ءوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋ جاعدايىمەن ەگجەي ـ تەگجەيلى تانىسىپ، ولاردىڭ ىندەتتىڭ ىقپالىن جەڭىپ ءوندىرۋ مەن ساتۋدىڭ تاريحي جاڭا بيىگىن جاراتقاندىعىنا القاۋ ءبىلدىردى. جالپى قۇراستىرۋ سەحىنىڭ ءىشى قاربالاستىققا شومعان ەدى. شي جينپيڭ ىشكى ارلەۋ ءوندىرىس جەلىسىن، جالپى قۇراستىرۋ ءوندىرىس جەلىسىن قاراپ شىعىپ، قۇراستىرىلىپ دايىن بولعان حالىقتىق اۋىر تۇرپاتتى جۇك اۆتوموبيلىنىڭ كابينكەسىنە اسا ىقىلاسپەن شىعىپ، تەحنيكالىق قىزمەتكەرلەردەن ءونىمنىڭ قۋاتى مەن جۇمىس جۇرگىزۋ تارتىپتەرىن سۇراستىردى. شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جاساۋ كاسىبى مەملەكەت ەكونوميكاسىنىڭ تامىرى. مەملەكەت مەنشىگىندەگى ءىرى كاسىپورىندار نەگىزگى كۇشتىك رولدارىن ساۋلەلەندىرىپ، ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋدى ۇدايىلاندىرۋدى مىقتى ۇستاۋ الدى شارتىندا، جوعارى، تومەن بۋىنداعى كاسىپتەر مەن ورتا، شاعىن كاسىپورىنداردى جۇمىستى، ءوندىرىستى جالپى بەتتىك قالپىنا كەلتىرۋگە جەتەكتەۋ كەرەك. شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: جاڭا داۋىردە شانشي ءداۋىر تولقىنىنىڭ الدىڭعى لەگىندە تۇراتىن، ءداۋىردىڭ سەركەسى بولۋعا تالپىناتىن مۇراتپەن جانە رۋحپەن باتىس وڭىردى قاۋىرت اشۋ، ”ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جولدى“ بىرگە قۇرۋ سياقتى ماڭىزدى ورايلاردى مىقتاپ ۇستاۋمەن بىرگە، قازىرگى داعدارىس پەن سىن ـ سايىستان وراي يگەرۋگە جانە وراي جاراتۋعا شەبەر بولىپ، جاڭا ۇلگىلەردى، جاڭا كاسىپ كۇيلەرىن، جاڭا تەحنيكالاردى، جاڭا ونىمدەردى ۇزدىكسىز دامىتىپ، جاڭا، اناعۇرلىم كەسەك ناتيجە جاراتىپ، تىڭ ساتىعا قادام تاستاۋ كەرەك.

قاتىناس داشۋەسىنىڭ شي ـ انعا قونىس اۋدارۋ مۇراجايى شي ـ ان قاتىناس داشۋەسىنىڭ شيڭچيڭ مەكتەپ رايونىنا ورنالاسقان. وتكەن عاسىردىڭ 50 ـ جىلدارى، قاتىناس داشۋەسىندەگى ءبىر توپ ادامدار پارتيانىڭ ۇندەۋىنە ءۇن قوسىپ، ”بوقشالارىن كوتەرە سالا جولعا شىعىپ“، شاڭحايدان شي ـ انعا كوشىپ كەلگەن بولاتىن. مۇراجايدىڭ 2 ـ قاباتى مەن 3 ـ قاباتىنداعى كورمە زالىندا قاتىناس داشۋەسىندەگى شي ـ انعا قونىس اۋدارعانداردىڭ شارۋاشىلىق قۇرۋ بارىسى مەن شۇعىلالى ناتيجەسى جەكە ـ جەكە كورسەتىلگەن. شي جينپيڭ ءاربىر سۋرەتكە، ءاربىر ناقتى زاتتارعا دەن قويا ۇڭىلە قارادى. 1 ـ قاباتتىڭ ۇلكەن زالىندا، شي جينپيڭ شي ـ انعا قونىس اۋدارعان 14 قارت پروفەسسورمەن ىستىق ىقىلاسپەن كەزدەسىپ، ولاردىڭ دەنەدەرىنىڭ ساۋ، وتباسىلارىنىڭ باقىتتى بولۋىن تىلەدى. شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ”شي ـ انعا قونىس اۋدارۋ رۋحىنىڭ“ وزەگى وتانشىلدىق، ءناري پارتيانىڭ قولباسشىلىعىنا قۇلاق اسۋ، پارتياعا ىلەسۋ، پارتيامەن جانە مەملەكەتپەن، ۇلتپەن جانە حالىقپەن تىنىستاس، تاعدىرلاس بولۋ، ول تەرەڭ رەال مانگە جانە تاريحي مانگە يە. پارتيانىڭ جوعارى مەكتەپ قىزمەتىنە جالپى بەتتىك باسشىلىعىنا تاباندى بولىپ، ونەگە كورسەتىپ ادام تاربيەلەۋگە تاباندى بولىپ، جوعارى ساپالى وقىتۋشىلار قوسىنىن قۇرىپ، ءتيپتى دە كوپ بىرەگەي دارىندىلاردى قۇلشىنا جەتىلدىرۋ كەرەك. شي جينپيڭ قالىڭ وقىتۋشى ـ وقۋشىلاردى ”شي ـ انعا قونىس اۋدارۋ رۋحىن“ بارىنشا اسقاقتاتىپ، جاڭا داۋىردەگى جاڭا ورايدى مىقتى يگەرىپ، وتان ەڭ قاجەت ەتكەن جەرلەرگە بارىپ ۇلەس قوسىپ، ەڭبەك ءسىڭىرۋ، جاڭا ساپاردا ءبىزدىڭ وسى ۇرپاق ادامدارىمىزعا ءتان تاريحي ناتيجە جاراتۋعا شابىتتاندىردى.

كەشقۇرىم، شي جينپيڭ اۋتوكولىكپەن دايان مۇناراسىنا ىرگەلەس جاتقان داتاڭ بۋيەچىڭ جاياۋلار كوشەسىنە كەلدى. ىندەت تۇتىلعاننان بەرى، ىلگەرى ادامدار قايىشالىستاتىن جاياۋلار كوشەسى ءبىر مەزەت قاڭىراپ بوس قالعان ـ دى، قازىر قايتا دىر ـ دۋمانعا شوما باستادى. شي جينپيڭ جاياۋلار كوشەسىنە كىرىپ، جاياۋلار كوشەسىنىڭ تيجاراتتى قالپىنا كەلتىرۋ جاعدايىن ۇعىستى. جول ـ جونەكەي باس شۇجيدى كورگەن ساياحاتشىلار قۋانا الاقايلادى، شي جينپيڭ ءالسىن ـ ءالى قول بۇلعاپ قۇرمەت ءبىلدىردى. ول ايتۋلى شي ـ ان اسحاناسىنا كىرىپ، اسحانا قىزمەتكەرلەرىمەن جانە تاماقتانىپ وتىرعان حاريدارلارمەن قىزۋ ىقىلاسپەن اڭگىمەلەستى. شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: ىندەتتەن عىلمي ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ الدى شارتىندا، ءتۇرلى ساۋدا سارايلارىنىڭ، بازارلاردىڭ ساۋدانى، بازاردى قالپىنا كەلتىرۋىن ءتارتىپتى ىلگەرىلەتىپ، قالىپتى تۇرمىس ءتارتىبىن قۇلشىنا قالپىنا كەلتىرۋ كەرەك.

4 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن شي جينپيڭ شانشي ولكەلىك پارتكوم مەن ولكەلىك ۇكىمەتتىڭ قىزمەت مالىمەتىن تىڭداپ، شانشيدىڭ ءتۇرلى قىزمەتتەرىن تۇراقتاندىردى. شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: بيىل جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتاتىن جانە ”13 ـ بەسجىلدىق“ جوبا اياقتالاتىن جىل ءارى كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدىڭ شەشۋشى شايقاسىنىڭ شەشۋشى جەڭىسكە جەتەتىن جىل، تۇتقيىل كەلگەن جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس وكپە قابىنۋ ىندەتى ءبىزدىڭ بەلگىلەگەن نىسانالارىمىزدى، مىندەتتەرىمىزدى ورىنداۋىمىزعا سىن ـ سايىس اكەلدى. شانشيدەگى قالىڭ كادر ـ بۇقارانىڭ ۋاقىتپەن جارىسىپ، شىنايى يگەرىپ، ناقتى ىستەپ، جاڭا داۋىردەگى ءتۇرلى قىزمەتتەر بارىسىندا جاڭا بەينەگە، جاڭا ىسكەرلىككە قول جەتكىزىپ، ”قوس 100 جىلدىق“ كۇرەس نىساناسىن جۇزەگە اسىرۋعا، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋى سىندى جۇڭگو ارمانىن جۇزەگە اسىرۋعا كۇش ـ قۋاتتارىن ارناۋلارىن ءۇمىت ەتەمىن.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: ەلىمىز ەكونوميكاسىنىڭ ورنىقتىلىق بارىسىندا جاقسارۋ، ۇزاق ۋاقىت جاقسارۋ نەگىزگى بەتالىسى وزگەرگەن جوق. سەنىمدى بەكەمدەپ، تاباندىلىقتى ساقتاپ، ەكونوميكالىق دامۋ تاسىلىنە جىلدام بۇرىلىس جاساپ، ناقتى ەكونوميكانى، اسىرەسە، جاساۋ كاسىبىن نىعايتىپ، كۇشەيتىپ، ساپالاندىرىپ، 5G، زات ينتەرنەتى، جاساندى زەردە، ونەركاسىپ ينتەرنەتى سياقتى جاڭاشا نەگىزدىك قۇرىلىستارعا قارجى قوسۋدى ىلگەرىلەتىپ، قاتىناس، سۋ يگىلىگى، ەنەرگيا سياقتى سالالارعا قارجى قوسۋ تەبىنىن ارتتىرىپ، اۋىل ـ قىستاقتاردىڭ نەگىزدىك قۇرىلىسى مەن الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋدەگى ولقىلىقتارىن تولىقتاپ، دامۋدىڭ بىركەلكى، تولىق بولماۋ ماسەلەسىن كۇش سالا شەشۋ كەرەك. كاسىپ تىزبەگىن ارقاۋ ەتىپ جاڭالىق اشۋ تىزبەگىن ورنالاستىرىپ، جاڭالىق اشۋ تىزبەگىن ارقاۋ ەتىپ كاسىپ تىزبەگىن جايعاستىرىپ، ەكونوميكانىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن ىلگەرىلەتۋدە اناعۇرلىم زور قادام باسۋ كەرەك.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسى مەن جونگە سالۋ قابىلەتىن وسىزامانداندىرۋدى ىلگەرىلەتۋدى ارقاۋ ەتىپ، نەگىزدىك سيپاتتى، تۇبىرلىك سيپاتتى، جالپى جاعدايلىق سيپاتتى كەلەلى رەفورما شارالارىن كورنەكتىلەندىرىپ، ىشكى قۇرىلىقتىق رەفورما جاساۋدىڭ، ەسىك اشۋدىڭ بەلەسىن ورناتۋ كەرەك. ”ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جولدى“ بىرگە قۇرۋدىڭ ۇلكەن جۇلگەسىنە تەرەڭ توعىسىپ، ورتا ازيا، وڭتۇستىك ازيا، باتىس ازيا ەلدەرىنە باعىتتالعان ارنانى، ساۋدا، زات اينالىمى تورابىن، ماڭىزدى كاسىپ سالاسى مەن گۋمانيتارلىق اۋىس ـ كۇيىس جاساۋ بازاسىن جىلدام قالىپتاستىرىپ، ىشكى قۇرىلىقتىق وڭىرلەردىڭ ونىمدىلىگى جوعارى، وزىندىك قۇنى تومەن، قىزمەت وتەۋى ساپالى حالىقارالىق ساۋدا ارناسىن تۇلعالاۋ كەرەك.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: شانشيدىڭ ەكولوگيالىق ورتاسىن قورعاۋ ءوزىنىڭ دامۋ ساپاسىمەن جانە بايانىدى دامۋىمەن بايلانىستى بولىپ قالماستان، بۇكىل ەلدىڭ ەكولوگيالىق ورتاسىنىڭ كەلەلى جاعدايىمەن دە قاتىستى. تۇنىق سۋ، جاسىل تاۋ — باعالى بايلىق ۇستانىمىن مىقتاپ ورناتىپ، تاۋ، سۋ، ورمان، اتىز، كول، جايىلىم جۇيەسىن جونگە سالۋدى ءبىر تۇتاس جوسپارلاپ، مەملەكەت جەرى كەڭىستىگىن اشۋ جولىن ساپالاندىرىپ، وڭىرلەردىڭ كاسىپتى ورنالاستىرۋىن رەتتەپ، تازا ءوندىرىستى دامىتىپ، جاسىل دامۋدى ىلگەرىلەتىپ، اشىق اسپاندى، تۇنىق سۋدى، تازا توپىراقتى قورعاۋ شايقاسىن ويداعىداي جۇرگىزۋ كەرەك. ەگىستىكتەن ورماندى، جايىلىمدى قالپىنا كەلتىرۋدى بۇلجىماي ورىستەتىپ، شولەيتتەنۋدى، سۋ مەن توپىراقتىڭ زايا بولۋىن جالپىلىق جونگە سالۋدى ىلگەرىلەتىپ، حۋاڭحى وزەنى الابىنا شامادان تىس ارالاسۋدان، شامادان تىس پايدالانۋدان، ونى تابيعي قالپىنا كەلتىرۋگە، تىڭايتۋعا قاراي بۇرىلىس جاساۋدى ىلگەرىلەتىپ، الاپتىڭ ەكولوگيالىق ورتا ساپاسىن جاقسارتۋ كەرەك.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: حالىق تۇرمىسى حالىق باقىتىنىڭ نەگىزى، قوعام جاراسىمدىلىعىنىڭ ارقاۋى. حالىقتى وزەك ەتكەن دامۋ يدەياسىنا تاباندى بولىپ، حالىق تۇرمىسىنا قاتىستى ناقتى ىستەردى تىڭعىلىقتى ويداعىداي ىستەۋ كەرەك. كورنەكتى ماسەلەلەردى كوزدەپ، دالمە ـ ءدال شارا قولدانىپ، ەندى قالعان كەدەي حالىقتى كەدەيلىكتەن ارىلتۋ قىزمەتىن ويداعىداي ىستەپ، جەرگىلىكتى ورىننىڭ جاعدايىنا قاراي وڭىرلىك ەرەكشە كاسىپ سالاسىن دامىتىپ، قايتالاي كەدەيلەسۋدەن ساقتانۋدى باقىلاۋ ـ سارالاۋ جانە كومەكتەسۋ ـ سۇيەمەلدەۋ مەحانيزمىن جىلدام ورناتىپ، كەدەيلەردى قونىس جاڭالاپ سۇيەمەلدەۋدىڭ سوڭعى سۇيەمەلدەۋىن كۇشەيتىپ، كوپ شارانى قاتار قولدانىپ كەدەيلىكتەن ارىلتۋ جەتىستىگىن بەكەمدەۋ كەرەك. جوعارى مەكتەپتەردەن وقۋ تاۋىسقان وقۋشىلار، شارۋا جۇمىسكەرلەر، قوسىننان قايتقان اسكەريلەر قاتارلى ءتۇيىندى قاۋىمدى جۇمىستاندىرۋ قىزمەتىن ويداعىداي ىستەپ، جۇمىستانۋدى، شارۋاشىلىق قۇرۋدى كوپ ءتۇرلى ارنالارمەن جەبەۋ كەرەك. قوعامدىق جونگە سالۋدى كۇشەيتىپ جانە وندا جاڭالىق اشىپ، جاڭا داۋىردەگى ”فىڭچياۋ تاجىريبەسىنە“ تاباندى بولىپ جانە ونى كەمەلدەندىرىپ، قارا كۇشتەردى الاستاۋ، سۇرقيا كۇشتەردى جويۋ ارناۋلى كۇرەسىن تەرەڭدەتۋ كەرەك.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: بۇل رەتكى ىندەتكە قارسى اتتانۋ كۇرەسى ءبىر رەتكى ۇلكەن سىناق، ءار دارەجەلى پارتيا ۇيىمدارىنىڭ اسا كۇشتى جاۋىنگەرلىك قۋاتىن تولىق ايگىلەدى، قالىڭ پارتيا مۇشەلەرىنىڭ، كادرلاردىڭ اۋانگارد ۇلگىلىك رولىن ايگىلەدى، سونىمەن بىرگە ءىشىنارا پارتيا ۇيىمدارىنىڭ ۇيىمدىق باسشىلىق قابىلەتى كۇشتى بولماۋ، ءىشىنارا پارتيالى كادرلاردىڭ قابىلەتى جەتكىلىكتى بولماۋ، ستيلى شىنايى بولماۋ سياقتى ماسەلەلەردى دە اشىققا شىعاردى. ءار دارەجەلى پارتكومدار (پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسى) پارتيانى جاپپاي قاتاڭ جونگە سالۋ نەگىزگى تۇلعالىق جاۋاپكەرشىلىگىن شىنايى تياناقتاندىرىپ، پارتيانى جاپپاي قاتاڭ جونگە سالۋ تالاپتارىن پارتيا قۇرىلىسىنىڭ جالپى بارىسىندا تياناقتاندىرۋ كەرەك.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: يان ـ ان رۋحى تالاي ۇرپاق جۇڭگو كوممۋنيستەرىن جەتىلدىردى، ول پارتيامىزدىڭ قىمباتتى رۋحاني بايلىعى. يان ـ ان رۋحى ارقىلى قالىڭ پارتيا مۇشەلەرىن، كادرلاردى تاربيەلەۋگە، اۋەلگى ماقساتتى نارلەندىرۋگە، رۋحتى سومداۋعا بۇلجىماي تاباندى بولىپ، وسىدان سەنىم كۇشىن الۋ، پارتيالىلىق پارقىن تابۋ، العا باسۋ بەتالىسىن دۇرىستاۋ كەرەك. ساياسي قۇرىلىستى ماڭداي الدى ورىنعا قويىپ، پارتيانىڭ ىشكى ساياسي تۇرمىسىن قاتايتىپ، ورتالىقتىڭ 8 ءتۇرلى بەلگىلەمەسىنىڭ جانە ونى اتقارۋ ەگجەي ـ تەگجەيلى ەرەجەسىنىڭ رۋحىن قاتاڭ تياناقتاندىرىپ، فورماشىلدىقتى، تورەشىلدىكتى باتىل جويىپ، شىرىكتەسۋگە باتىلدىق ەتپەۋدى، شىرىكتەسۋگە مۇمكىندىك بولماۋدى، شىرىكتەسۋدى ويىنا الماۋدى ءبىر تۇتاس ىلگەرىلەتەتىن ءتۇزىلىس، مەحانيزم ورناتىپ، ءتۇرلى ىستەردىڭ دامۋىنا پارمەندى قامتاماسىزدىق ازىرلەۋ كەرەك.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: شانشي جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ جانە حۋاشيا وركەنيەتىنىڭ ماڭىزدى باستاۋ العان جەرلەرىنىڭ ءبىرى. مادەني ەسكەرتكىشتەردى قورعاۋ تەبىنىن ارتتىرىپ، جۇڭحۋانىڭ تاماشا ءداستۇرلى مادەنيەتىن، توڭكەرىستىك مادەنيەتتى، سوتسياليستىك وزىق مادەنيەتتى اسقاقتاتىپ، سوتسياليستىك وزەكتى قۇن كوزقاراسىن جەتىلدىرىپ، الەۋمەتتىك مادەنيەت ونىمدەرىمەن جانە قىزمەت وتەۋمەن قامداۋدى كۇشەيتىپ، حالىق بۇقاراسىنىڭ رۋحاني مادەنيەت تۇرمىس قاجەتىن اناعۇرلىم ويداعىداي قاناعاتتاندىرۋ كەرەك.

دىڭ شۋەشياڭ، ليۋ حى، حى ليفىڭ جانە ورتالىقتىڭ قاتىستى تارماقتارىنداعى جاۋاپتى جولداستار قىزمەت تەكسەرۋدە بىرگە بولدى.